

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 141. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359442672/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Skyld uden at fordre det Mindste, saa glemmer han hende, hendes Evner, hendes Sjæleadel og hendes aandelige Storhed, ligesaa snart han atter staar paa engelsk Grund, paany indaander engelske Taager og Fordomme og træffer et ungt uskyldigt Pige-barn paa 16 Aar, der er som skabt til Hustru efter den engelske Opskrift, tilkukket, uvidende, uskyldig, tavs, den legemliggjorte Familiepligt med lyst Haar og blaa Øjne.

Forfatterinden studerer den Fordom, som ligger til Grund for Oswalds Handlemaade, i dens Kilde, og hun fører den tilbage til den engelske Opfattelse af Hjemmet. Oswalds Grundbetænkkelighed overfor Corinna er udtrykt i den engelske Sætning, som i Bogen anføres: Hvad skulde man gøre med saadan En i et Hus? «Huset er Alt hos os — for Kvinderne idetmindste», siger en Englænder til Oswald. Og et andet Sted siger Forfatterinden: «Det er forgæves, at en Englænder et Øjeblik opnaar at finde Behag i fremmede Sæder; hans Hjerte vender altid tilbage til hans Barndomsindtryk. Hvis man spørger Englændere, som man træffer paa et Skib i et eller andet fjernt Farvand, hvor de rejser hen, saa svarer de: hjem (*home*), hvis de overhovedet er paa Tilbagevejen.»*) Og hun udleder nu den Overtro, at de huslige Dyder skulde umuliggøres af Kvindens selvstændige aandelige Udvikling, og det hele Afgudereri med disse Dyder af denne engelske Kærlighed til Hjemmet. Saa underligt det ogsaa tager sig ud for os at se den nutildags aandeligt saa udeltagende italienske Kvinde opstillet som Mønster paa Selvstændighed, saa har Fru de Staël sikkert Ret heri. Det Ideal af Velvære, som er knyttet til Begrebet et Hjem, er et ægte nordisk-germansk Begreb, et de romanske Folk oprindeligt saa fremmed, at dets engelske Benævnelse *home* (som allerede det Anførte viser) er gaaet over som Ord i de romanske Sprog, der selv intet tilsvarende Ord besidder. Til Hjemmet svarer Begrebet «Hyggelighed», et paa romanske Sprog uoversætteligt Ord, som har sit Udspring i Glæden over at kunne sidde lunt og veltilpas inden fire Vægge. Oprindelsen til dette Ideal er ikke vanskeligt at finde: Nordeuropæeren, som lever under raa klimatiske Forhold, i en kold og barsk Natur, finder den samme Glæde i Tanken om at kunne sidde varmt ved Arnestedet, medens Sne og Regn afmægtige pisker mod den veltilukkede Rude, som

*) *Corinna*. 1807. I 291. II 21.

Neapolitaneren finder i Tanken om at kunne sove under aaben Himmel, det vil sige under den varme og pragtfulde Stjernehimmel, og kunne tilbringe den svale Nat med Dans, Spil og Sang i det Fri. Men til hvert af disse forskellige Idealer af Velvære og Lykke svarer et forskelligt Indbegreb af Pligter og Dyder, som det Folk, hos hvilke de findes eller fordres, betragter som almengyldige. Det anser sig selv for det første Folk, fordi det overholder disse Pligter og besidder disse Dyder — hvad der er naturligt nok, da de er afledede af dets egne Ejendommeligheder — og det laster desuden alle de Nationer, hos hvilke de fattes.

«Hvorledes,» siger Oswald til Corinna, da han taler om England, «har De kunnet forlade Kyskhedens og Sædelighedens Hjemstavn og gøre det sunkne Italien til Deres Adoptivfædreland?» Corinna svarer: «I dette Land er vi beskedne, hverken stolte af os selv som Englænderne eller fornøjede med os selv som Franskmændene.» Det tilfredsstiller hende, paa én Gang at beskæmme det nordiske Puritanerhovmød og den franske Forfængeligheds Frygt for at blive latterlig, ved den ligefremme Naturlighed, som det italienske Folk selv i sin Fornedrelse har bevaret. Hun tegner med fine og sande Træk den rørende Troskyldighed, hvormed Følelsen i Italien giver sig til Kende: Ingen stiv Tilbageholdenhed som i England, intet Koketteri som i Frankrig, Kvinden vil her kun bebage den, hun elsker, og finder det ligegyldigt, om Alverden faar det at vide. En af Corinnas Venner kommer efter nogen Tids Fraværelse tilbage til Rom og lader sig melde hos en fornem Dame. Tjeneren kommer ud og svarer: «Prinsessen modtager ikke i denne Tid, hun er i daarligt Humør, hun er *inamorata* (forelsket).» Corinna viser, hvor skaansomt Kvinden bedømmes i Italien og hvor aabent hun er sine Følelser bekendt. En fattig Pige dikterer paa aaben Gade Skrивeren et Kærlighedsbrev til sin Elsker, og Manden nedskriver det med største Alvorlighed, dog aldrig uden af sit Eget at tilføje alle de officielle Formler, som det hører til hans Haandværk at kende. Den stakkels Soldat eller Arbejder modtager saaledes et Brev, i hvilket mange ømme Forsikringer befinder sig i en Ramme af «Højstærede Samtidige!» og «Deres med Agtelse ærbødige» o. s. v. *Corinna's* Skildring er her fuldkomment sand. Jeg har ved et Tilfælde selv set den Slags Breve. Og paa den anden Side synes Lærdom hos Datidens italienske Kvinde ikke at have været noget Usædvanligt.